

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ NERINGOS SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJĄ

2020-01-28 Nr. 4D-2019/2-1329
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė tiria X skundą dėl Neringos savivaldybės administracijos (toliau citatose ir tekste vadinama – Savivaldybė) pareigūnų veiksmų (neveikimo) nagrinėjant jo 2019-07-03 prašymą dėl gyvenamojo namo ir kitų pastatų, esančių <...> (toliau citatose ir tekste vadinama – Namas), prijungimo prie miesto nuotekų tinklų.

2. Skunde pažymėta:

2.1. Pareiškėjas 2019-07-03 kreipėsi „su prašymu į Savivaldybę, kad, vadovaujantis Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo [toliau citatose ir tekste vadinama – Įstatymas] 16 straipsnio 13 punktu, man būtų įvestas nuotekų tinklo išvadas iki mano nuosavybei priklausančio Namo“ (toliau citatose ir tekste vadinama – Prašymas) (šios ir kitų citatų kalba netaisyta).

Savivaldybė 2019-08-22 raštu Nr. (4.17)V15-1995 (toliau citatose ir tekste vadinama – Atsakymas) Pareiškėjui „atsakė, kad pagal plėtros specialųjį planą, Namas turi būti pajungtas prie miesto nuotekų tinklų. Šiame Atsakyme Savivaldybė nurodo, jog reikia gauti įvairius biurokratinius leidimus nuotekų tinklo statybai“;

2.2. Pareiškėjas, pažymėdamas, kad Savivaldybė nesuteikia galimybės prisijungti prie miesto nuotekų tinklų, atkreipia dėmesį „į tai, kad Įstatymas numato prievolę geriamojo vandens tiekėjui įrengti nuotekų tinklus, jų kaštus pridėti derinant vandens kainas. Šiuo atveju Savivaldybė primeta prievolę įrengti nuotekų tinklus patiems Namo savininkams, užkraunant jiems ir dokumentų bei projektų rengimo kaštus.“

3. Pareiškėjas prašo Seimo kontrolierę „įpareigoti Savivaldybę, o tuo pačiu ir Neringos geriamojo vandens tiekėją, įrengti nuotekų tinklų išvadą iki Namo skubos tvarka.“

TYRIMAS IR IŠVADOS

4. Iš kartu su skundu pateiktų dokumentų nustatyta:

4.1. Prašyme nurodyta:

„Namas (sklypo adresas <...> [...] [toliau citatose ir tekste vadinama – Sklypas]) naudojami vietinė nuotekų šalinimo sistema, kadangi iki šiol nėra galimybės prisijungti į miesto nuotekų šalinimo sistemą. Susidurdami su sunkumais dėl nepakankamos vietinės nuotekų sistemos talpos, sklaidžiamų kvapų bei esant didelei tikimybei užteršti aplinką (taip pat neturint galimybės naudotis UAB „A“ nuotekų išvežimo paslaugomis), prašome jūsų, Savivaldybės ar UAB „A“ lėšomis atvesti miesto nuotekų šalinimo sistemos įvadus iki mums priklausančių pastatų, bei sudaryti galimybę prisijungti prie miesto nuotekų šalinimo sistemos. Prie esamų miesto nuotekų šalinimo sistemos

įvadų, esančių Sklype, galimybės prisijungti neturime dėl išreikšto kaimynų prieštaravimo tiesti nuotekų vamzdžius per jiems priklausančią Sklypo dalį (įskaitant ir B atstovų prieštaravimą).

Informuojame, kad praeityje, vedant miesto kanalizaciją, nebuvo įvesti įvadai ir nebuvo sudaryta galimybė prisijungti prie šios nuotekų sistemos Namu savininkams“;

4.2. Atsakyme pažymėta:

„Savivaldybė, išnagrinėjusi Prašymą, informuoja, kad, vadovaujantis Neringos savivaldybės tarybos [toliau citatose ir tekste vadinama – Taryba] 2011-03-23 sprendimu Nr. T1-22 patvirtintu Neringos savivaldybės geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros specialiuoju planu, Namas turi būti prijungtas prie miesto nuotekų tinklų.

Nuotekų šalinimo tinklai pagal 2016-10-27 Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-173 [...] patvirtintą Statybos techninį reglamentą STR 1.01.03:2017 „Statinių klasifikavimas“ yra priskiriami nesudėtingiems statiniams. Norint statyti naują nesudėtingą statinį kultūros paveldo apsaugos zonoje, kultūros paveldo vietovėje, kurortuose, Kuršių nerijoje pagal 2016-12-12 Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-878 [...] patvirtinto Statybos techninio reglamento STR 1.05.01:2017 „Statybą leidžiantys dokumentai. Statybos užbaigimas. Statybos sustabdymas. Savavališkos statybos padarinių šalinimas. Statybos pagal neteisėtai išduotą statybą leidžiantį dokumentą padarinių šalinimas“ 3 priedo 1 punktą reikalingas leidimas statyti naują statinį. Norint gauti leidimą šiam statiniui statyti, nuotoliniu būdu per IS „Infostatyba“ turi būti pateikiamas prašymas ir Statybos įstatymo 27 straipsnio 5 dalyje nurodyti dokumentai.“

5. Seimo kontrolierė, susipažinusi su Pareiškėjo skundu ir kartu su juo pateiktais susirašinėjimo su Savivaldybe dokumentais:

5.1. atsižvelgdama į Įstatymo bei reikalavimų nuostatas (nuotekų išvadus įrengia nuotekų tvarkytojas, vykdantys viešąjį nuotekų tvarkymą iki abonentai ir (ar) vartotojui nuosavybės teise priklausančio ar kitaip valdomo ir (arba) naudojamo turto ribos), VAĮ nustatytus viešojo administravimo principų (įstatymo viršenybės, išsamumo ir pan.), Prašymų nagrinėjimo taisyklių reikalavimus (į Prašymą turėjo būti atsakyta pagal jo turinį, t. y., arba pateikiama atitinkamo priimto sprendimo dėl nuotekų tinklo išvado įvedimo iki Namu (kaip to prašė Pareiškėjas) dokumento kopija, išrašas ar nuorašas arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys, įvertintos (patikrintos) visos Prašyme nurodytos aplinkybės), konstatavo, kad kyla pagrįstų abejonių dėl to, ar Atsakymas atitinka teisės aktų reikalavimus, ar nepažeidžia Pareiškėjo teisės į gerą viešąjį administravimą;

5.2. kreipėsi į Savivaldybę, prašydama ***išnagrinėti Prašymą teisės aktuose nustatyta tvarka, ištaisyti Atsakymo trūkumus ir pateikti Pareiškėjui teisės aktų reikalavimus atitinkantį kartotinį atsakymą***, į Pareiškėjo prašymą „Savivaldybės ar UAB „A“ lėšomis atvesti miesto nuotekų šalinimo sistemos įvadus iki mums priklausančių pastatų, bei sudaryti galimybę prisijungti prie miesto nuotekų šalinimo sistemos“ atsakyti pateikiant priimtą sprendimą dėl Pareiškėjo prašymo įgyvendinimo arba nurodant motyvuotas priežastis, kodėl toks sprendimas nepriimtas, taip pat patikrinant, įvertinant visas Prašyme nurodytas aplinkybes („Prie esamų miesto nuotekų šalinimo sistemos įvadų, esančių Sklype, galimybės prisijungti neturime dėl išreikšto kaimynų prieštaravimo tiesti nuotekų vamzdžius per jiems priklausančią Sklypo dalį (įskaitant ir B atstovų prieštaravimą)“, „praeityje vedant miesto kanalizaciją, nebuvo įvesti įvadai ir nebuvo sudaryta galimybė prisijungti prie šios nuotekų sistemos Namu savininkams“), informuojant Pareiškėją apie jų patikrinimo, nustatymo, įvertinimo rezultatus (taip pat ir dėl to, prie kurių įrengtų nuotekų išvadų turėtų / galėtų būti prijungta Namu nuotekų sistema, šių aplinkybių įtaką priimtam sprendimui ir kt. (kartotinio atsakymo Pareiškėjui kopiją pateikti Seimo kontrolieriui); kitu atveju: motyvuotai, atsižvelgus į pažymos 5 paragrafe nurodytus galimus Atsakymo trūkumus, paaiškinti, kodėl Prašymas neišnagrinėtas teisės aktuose nustatyta tvarka, pagal jo turinį (nustatyta tvarka neatsakyta į Pareiškėjo prašymą „Savivaldybės ar UAB „A“ lėšomis atvesti miesto nuotekų šalinimo sistemos įvadus iki mums priklausančių pastatų, bei sudaryti galimybę prisijungti prie miesto nuotekų šalinimo sistemos“; galimai nepatikrintos aplinkybės, kad „Prie esamų miesto nuotekų šalinimo sistemos įvadų, esančių Sklype, galimybės prisijungti neturime dėl išreikšto kaimynų prieštaravimo tiesti nuotekų vamzdžius per jiems priklausančią Sklypo dalį

(įskaitant ir B atstovų prieštaravimą“), „praityje vedant miesto kanalizaciją, nebuvo įvesti įvadai ir nebuvo sudaryta galimybė prisijungti prie šios nuotekų sistemos Namu savininkams“); pateikti informaciją apie tai, prie kurių nuotekų išvadų turėtų / galėtų būti prijungta Namu nuotekų sistema (kartu pateikiant atitinkamo dokumento ištraukas su pažymėtais įrengtais atitinkamais nuotekų išvadais, Namu) ir kt.

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

6. Iš Savivaldybės Seimo kontrolierei pateiktos informacijos, paaiškinimų bei dokumentų nustatyta:

6.1. Savivaldybė, atsižvelgdama Seimo kontrolierės tarpininkavimą (pažymos 5.2 punktas), „paruošė ir pateikė pakartotinį atsakymą Pareiškėjui“, t. y. 2019-12-18 raštą Nr. (4.17)V15-3003 (toliau citatose ir tekste vadinama – Atsakymas-2).

6.2. Atsakyme-2 pažymėta:

6.2.1. „Jūs prašote „Savivaldybės ar UAB „A“ lėšomis atvesti miesto nuotekų šalinimo sistemos įvadus iki mums priklausančių pastatų, bei sudaryti galimybę prisijungti prie miesto nuotekų šalinimo sistemos“.

Informuojame, kad Įstatymo 23 straipsnio 1 dalies 3 punkte įtvirtinama asmenų, individualiai išgaunančių ir naudojančių geriamąjį vandenį ir (arba) individualiai tvarkančių nuotekas, teisė nuosavybės teise ar kitaip valdomus geriamojo vandens išgavimo ir naudojimo įrenginius, geriamajam vandeniui tiekti reikalingas komunikacijas ir (arba) nuotekų tvarkymo, paviršinių nuotekų tvarkymo įrenginius prijungti prie geriamojo vandens tiekėjo ir nuotekų tvarkytojo, vykdančio viešąjį geriamojo vandens tiekimą ir (arba) nuotekų tvarkymą, valdomos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros, paviršinių nuotekų tvarkytojo infrastruktūros, kaip nustatyta šio Įstatymo 16 straipsnio 13 ir 14 dalyse.

Geriamojo vandens ir nuotekų išvadų įrengimą reguliuoja Įstatymo 16 straipsnio 13 dalis, kurioje įtvirtinama, kad geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūra, vandentiekio įvadai ir (arba) nuotekų išvadai įrengiami viešojoje geriamojo vandens tiekimo teritorijoje (valstybės ar savivaldybės teisėtais pagrindais naudojamoje teritorijoje) iki abonentui ir (arba) vartotojui nuosavybės teise priklausančio ar kitaip valdomo ir (arba) naudojamo turto ribos (vandentiekio šulinys, nuotekų priėmimo šulinys, nuotekų siurblinė (esant slėginei nuotekų linijai), individualaus namo nuotekų valykla, sklypo riba ar statinio arba daugiabučio namo įvadas, nuotekų išvadas), esantys arčiausiai prie viešojo geriamojo vandens tiekėjo ir nuotekų tvarkytojo nuosavybės teise ar kitaip valdomos ir (arba) naudojamos geriamojo vandens tiekimo ir (arba) nuotekų tvarkymo infrastruktūros.

Taigi iš paminėtos teisės normos seka, jog geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūra, vandentiekio įvadai ir (arba) nuotekų išvadai viešojo geriamojo vandens tiekėjo ir nuotekų tvarkytojo lėšomis įrengiami valstybės ar savivaldybės teisėtais pagrindais naudojamoje teritorijoje. ***Vandentiekio įvadai ir nuotekų išvadai privatiems asmenims nuosavybės teise priklausančiuose ar kitaip valdomuose ir (arba) naudojamuose žemės sklypuose įrengiami šių privačių asmenų lėšomis.*** Tokia pareiga numatyta Naujų abonentų ir vartotojų prijungimo prie geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros reikalavimų, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2015-06-23 įsakymu Nr. D1-500, [...] 11 punkte.

Mums yra žinoma, kad UAB „A“ magistralinį nuotekų tinklą d160 mm yra privedę iki Sklypo ribos, kuriame yra ir Jūsų Prašyme minimas Namas. Taigi, Jūs, kaip šio Sklypo bendranaudotojai, turite galimybę iš pastatų <...>, einančius nuotekų išvadus prijungti prie Neringos miesto viešosios nuotekų tvarkymo infrastruktūros nuotekų šulinio, kuris yra Sklype“;

6.2.2. „Jūs savo Prašyme minite, kad „prie esamų miesto nuotekų šalinimo sistemos įvadų, esančių Sklype, galimybės prisijungti neturite, dėl išreikšto kaimynų prieštaravimo tiesti nuotekų vamzdžius per jiems priklausančią sklypo dalį (įskaitant ir B prieštaravimą“, „kad praityje vedant

miesto kanalizaciją, nebuvo atvesti įvadai ir nebuvo sudaryta galimybė prisijungti prie šios nuotekų sistemos <...> pastatų savininkams“.

„Informuojame, kad vadovaudamasi Įstatymo 16 straipsnio 13 dalyje įtvirtinta pareiga nutiesti nuotekų tvarkymo infrastruktūrą iki Sklypo ribos UAB „A“ *yra įvykdžiusi*, yra nutiesti buitinių nuotekų tinklai, esantys <...> gatvėje (Un. Nr. <...>), bei Sklype įrengtas Neringos miesto viešosios nuotekų tvarkymo infrastruktūros nuotekų šulinys.

Įstatymas nenumato viešojo vandens tiekėjo ir nuotekų tvarkytojo pareigos iki sklypo ribų tiesti po kelis nuotekų išvadus. Taip pat pažymime, kad Savivaldybė nėra įgaliota spręsti Sklypo bendranaudotojų ginčų dėl tinklų tiesimo Sklype. Pagal Civilinio kodekso [toliau citatose ir tekste vadinama – CK] 4.75 straipsnį, bendrosios dalinės nuosavybės teisės objektas valdomas, juo naudojama ir disponuojama bendraturčių sutarimu, o ***kai yra nesutarimas, valdymo, naudojimosi ir disponavimo tvarka nustatoma teismo tvarka pagal bet kurio iš bendraturčių ieškinį***“;

6.2.3. Savivaldybė, atsižvelgdama į Seimo kontrolieriaus tarpininkavimą, kad Pareiškėjas būtų informuotas, prie kurių įrengtų nuotekų išvadų turėtų / galėtų būti prijungta Namu nuotekų sistema, Pareiškėjui priminė, kad „UAB „A“ Jums 2019-08-05 išdavė prisijungimo sąlygas Nr. TS-04 nuotekų šalinimui Neringos mieste, kuriose nurodė net tris galimus prisijungimo prie Neringos miesto viešosios nuotekų tvarkymo infrastruktūros variantus.“

„Atsižvelgiant į tai, kas paminėta, nuotekų išvadą Sklype [...] iš pastatų <...>, iki 2019-08-05 išduotose prisijungimo sąlygose Nr. TS-04 nurodytų alternatyvių prisijungimo vietų turite nusitiesti savo lėšomis.“

7. Nekilnojamo turto registro duomenų bazės (toliau vadinama – NTR) 2020-01-23 duomenimis:

7.1. Sklypą (<...>; kadastro Nr. <...>) valstybinės žemės patikėjimo teise valdo Nacionalinė žemės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos (toliau vadinama – NŽT);

7.2. Sklype yra gyvenamasis namas, sandėliai ir kiemo statiniai, Pareiškėjui nuosavybės teise priklauso ½ Namu, ½ sandėlio ir ½ kiemo statinių (<...>; unikalus daikto Nr. <...>), kurie yra Sklype;

7.3. Pareiškėjas ir kiti Sklype esančių statinių savininkai nuomoja Sklypą dalimis pagal valstybinės žemės nuomos sutartis;

7.4. Buitinių nuotekų tinklai, esantys <...> gatvėje (un. Nr. <...>): „Statybos pabaigos metai: 2012 [...]“

Tyrimui reikšmingos Lietuvos Respublikos teisės aktų nuostatos

8. Įstatymai:

8.1. *Vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 1 dalyje* nustatyta, kad viena iš savarankiškųjų savivaldybės funkcijų yra: „30) [...] nuotekų tvarkymo organizavimas.“

8.2. *Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatyme* (Įstatymas) nustatyta:

8.2.1. *3 straipsnis* – „24. *Nuotekų atidavimo riba* – nuotekų tvarkymo infrastruktūros vieta, kurioje baigiasi abonentui ar vartotojui nuosavybės teise priklausančio ar kitaip valdomo ir (arba) naudojamo turto riba (nuotekų priėmimo šulinys, nuotekų siurblinė (esant slėginei nuotekų linijai), individualaus namo nuotekų valykla, sklypo riba ar statinio ar daugiabučio namo nuotekų išvadas, atsižvelgiant į abonentų ir vartotojų kategoriją) ir prasideda geriamojo vandens tiekėjui ir (arba) nuotekų tvarkytojui nuosavybės teise priklausanti ar kitaip valdoma arba naudojama nuotekų tvarkymo infrastruktūra ir kurioje abonentu ir (arba) vartotojo išleidžiamos nuotekos atiduodamos geriamojo vandens tiekėjui ir (arba) nuotekų tvarkytojui ir pastarajam tenka atsakomybė už jų tvarkymą. [...]. 45. *Viešasis geriamojo vandens tiekėjas ir nuotekų tvarkytojas* – valstybės ar savivaldybės (savivaldybių) kontroliuojama įmonė. [...]. 48. *Viešojo geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo teritorija* [...] – šio įstatymo 12 straipsnyje nustatyta tvarka paskirtas plotas, kuriame savivaldybės institucijos privalo organizuoti ir užtikrinti viešąjį geriamojo vandens tiekimą ir nuotekų tvarkymą. [...].“

8.2.2. *10 straipsnis* – „Savivaldybių: 1) tarybos tvirtina geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros planus; [...]; 13) administracijų direktoriai ar jų įgalioti asmenys prižiūri ir užtikrina [...] nuotekų tvarkytojų, [...] ir [...] nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros planų sprendinių įgyvendinimą; 14) administracijų direktoriai ar jų įgalioti asmenys koordinuoja ir prižiūri [...] nuotekų tvarkymo paslaugų teikimą savivaldybės teritorijoje; [...] 17) administracijų direktoriai ar jų įgalioti asmenys teikia informaciją apie šio įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų reikalavimų įgyvendinimą ir informuoja visuomenę apie [...] nuotekų tvarkytojus, [...] teikiamų nuotekų [...] tvarkymo paslaugų kokybę, sąlygas ir kainas; [...] 20) siekiant užtikrinti individualių nuotekų tvarkymo priežiūrą, administracijų direktoriai ar jų įgalioti asmenys teikia duomenis aplinkos ministro nustatyta tvarka apie išduotus statybą leidžiančius dokumentus, kuriais leidžiama įrengti nuotekų valymo (ar) kaupimo įrenginius; [...]“

8.2.3. *12 straipsnis* – „1. Savivaldybių institucijos, vykdydamos teisės aktuose nustatytus reikalavimus, planuoja [...] nuotekų tvarkymą, [...] nuotekų tvarkymo, infrastruktūros plėtrą savo teritorijose ir viešojo geriamojo vandens tiekimo teritorijose rengdamos [...] nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros planus ir juose nustatydamos aglomeracijas [...] nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros kryptis, nurodant šios infrastruktūros plėtros įgyvendinimo etapus (eigą, eiliškumą) ir finansavimą. [...]. 2. Savivaldybių institucijos turi siekti, kad pagal [...] nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros planus visi savivaldybės gyventojai gautų saugos ir kokybės reikalavimus atitinkantį geriamąjį vandenį ir nuotekų tvarkymo paslaugas arba turėtų galimybę individualiai apsirūpinti geriamuoju vandeniu ir (arba) individualiai tvarkyti nuotekas. Aglomeracijose turi būti planuojamos centralizuotosios geriamojo vandens tiekimo ir centralizuotosios nuotekų surinkimo sistemos, išskyrus atvejus, nurodytus šio straipsnio 3 dalyje. [...]“

8.2.4. *16 straipsnis* – „1. Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo, [...] infrastruktūros ir jos objektų statyba savivaldybės teritorijoje vykdoma laikantis šio įstatymo, Statybos įstatymo, Teritorijų planavimo įstatymo, savivaldybės tarybos patvirtinto geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros plano ir kitų teisės aktų reikalavimų. [...] 4. Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūra, skirta viešajam geriamojo vandens tiekimui ir nuotekų tvarkymui, nuosavybės teise turi priklausyti savivaldybei arba viešajam geriamojo vandens tiekėjui ir nuotekų tvarkytojui [...]. [...] 13. ***Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūra, vandentiekio įvadai ir (arba) nuotekų išvadai įrengiami viešojoje geriamojo vandens tiekimo teritorijoje (valstybės ar savivaldybės teisėtai naudojamose teritorijose) iki abonentai ir (arba) vartotojui nuosavybės teise priklausančio ar kitaip valdomo ir (arba) naudojamo turto ribos*** (vandentiekio šulinys, nuotekų priėmimo šulinys, nuotekų siurblinė (esant slėginei nuotekų linijai), individualaus namo nuotekų valykla, sklypo riba ar statinio arba daugiabučio namo įvadas, nuotekų išvadas), esantys arčiausiai prie viešojo geriamojo vandens tiekėjo ir nuotekų tvarkytojo nuosavybės teise ar kitaip valdomos ir (arba) naudojamos geriamojo vandens tiekimo ir (arba) nuotekų tvarkymo infrastruktūros. Abonentui ir (arba) vartotojui nuosavybės teise priklausančio ar kitaip valdomo ir (arba) naudojamo turto ribos nurodomos sudarant geriamojo vandens tiekimo ir (arba) nuotekų tvarkymo viešąją sutartį. ***Su geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros, [...] nuotekų išvadų įrengimu iki abonentai ir (arba) vartotojui nuosavybės teise priklausančio ar kitaip valdomo ir (arba) naudojamo turto ribų, abonentų ir vartotojų vandentiekio įvadų ir (arba) nuotekų išvadų prijungimu prie geriamojo vandens tiekėjui ir (arba) nuotekų tvarkytojui, vykdančiam viešąjį geriamojo vandens tiekimą ir (arba) nuotekų tvarkymą, nuosavybės teise priklausančios ar kitaip valdomos ir (arba) naudojamos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros susijusias išlaidas apmoka geriamojo vandens tiekėjai ir nuotekų tvarkytojai***, vykdančios viešąjį geriamojo vandens tiekimą ir (arba) nuotekų tvarkymą. [...]“

8.3. *Viešojo administravimo įstatyme* (toliau vadinama – VAI) nustatyta:

8.3.1. *3 straipsnis* – „Viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujami šiais principais: 1) įstatymo viršenybės. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektų įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą turi būti nustatyti teisės aktuose, o veikla turi atitikti šiame

įstatyme išdėstyti teisinius pagrindus. Administraciniai aktai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais turi būti pagrįsti įstatymais; [...] 4) nepiktnaudžiavimo valdžia. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektams draudžiama atlikti viešojo administravimo funkcijas neturint šio įstatymo nustatyta tvarka suteiktų viešojo administravimo įgaliojimų arba priimti administracinius sprendimus, siekiant kitų, negu įstatymų ar kitų norminių teisės aktų nustatyta, tikslų; [...] 10) skaidrumo. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjekto veikla turi būti vieša, išskyrus įstatymų nustatytus atvejus; [...] 13) išsamumo. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį.“

8.3.2. *14 straipsnis* – „1. Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklės tvirtina Vyriausybė. [...]“

8.4. *Civiliniame kodekse (CK)* nustatyta:

8.4.1. *1.138 straipsnis* – „Civilinės teisės įstatymų nustatyta tvarka gina teismas [...]“

8.4.2. *4.75 straipsnis* – „1. Bendrosios dalinės nuosavybės teisės objektas valdomas, juo naudojama ir disponuojama bendraturčių sutarimu. Kai yra nesutarimas, valdymo, naudojimosi ir disponavimo tvarka nustatoma teismo tvarka pagal bet kurio iš bendraturčių ieškinį. Kol ginčas bus išspręstas, teismas ginčo objektui gali skirti administratorių. [...]“

9. Kiti teisės aktai

9.1. *Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007-08-22 nutarimu Nr. 875 patvirtintų Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių* (toliau vadinama – Prašymų nagrinėjimo taisyklės) 35 punkte nustatyta: „Atsakymai į prašymus parengiami atsižvelgiant į jo turinį: [...] 35.3. į prašymą priimti administracinį sprendimą – atsakoma pateikiant atitinkamo priimto dokumento kopiją, išrašą ar nuorašą arba nurodomos atsakymo tai padaryti priežastys; [...]“

9.2. *Aplinkos ministro 2015-06-23 įsakymu Nr. D1-500 patvirtintuose Naujų abonentų ir vartotojų prijungimo prie geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros reikalavimuose* (toliau vadinama – Reikalavimai) nustatyta:

9.2.1. „4. Asmuo, pageidaujantis prijungti savo geriamojo vandens tiekimo ir (arba) nuotekų išleidimo tinklus, įrenginius prie geriamojo vandens tiekėjui ir nuotekų tvarkytojui nuosavybės teise priklausančios ar kitaip valdomos ir (arba) naudojamos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros, geriamojo vandens tiekėjui ir nuotekų tvarkytojui pateikia prašymą raštu, elektroniniu paštu išduoti prisijungimo sąlygas.“

9.2.2. „9. Kai pagal statybos techninio reglamento STR 1.05.01:2017 „Statybą leidžiantys dokumentai. Statybos užbaigimas. Statybos sustabdymas. Savavališkos statybos padarinių šalinimas. Statybos pagal neteisėtai išduotą statybą leidžiantį dokumentą padarinių šalinimas“, patvirtinto aplinkos ministro 2016-12-12 įsakymu Nr. D1-878 [...], nuostatas reikalingas statybą leidžiantis dokumentas, naujo abonentu ir vartotoju pasirinktas projektuotas pagal geriamojo vandens tiekėjo ir nuotekų tvarkytojo išduotas prisijungimo sąlygas parengia geriamojo vandens tiekimo ir (arba) nuotekų išleidimo tinklų, įrenginių prijungimo prie [...] nuotekų tvarkymo infrastruktūros projektą [...]“

9.2.3. „11. Naujas abonentas ir (ar) *vartotojas* arba abonentu ir (ar) vartotoju pasirinktas statinio statybos rangovas, *vadovaudamasis projektu, nutiesia geriamojo vandens tiekimo ir (arba) nuotekų išleidimo tinklus, įrenginius nuo naujojo abonentui ir vartotojui nuosavybės teise priklausančio ar kitaip valdomo ir naudojamo statinio iki naujajam abonentui ir (arba) vartotojui nuosavybės teise priklausančio ar kitaip valdomo ir (arba) naudojamo turto ribos* (vandentiekio šulinys, nuotekų priėmimo šulinys, nuotekų siurblinė (esant slėginei nuotekų linijai), sklypo riba). Abonentui ir (ar) vartotojui nuosavybės teise priklausančio ar kitaip valdomo ir (arba) naudojamo turto ribos nurodomos projekte.“

9.2.4. „13. Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūrą, vandentiekio įvadus ir (arba) nuotekų išvadus įrengia geriamojo vandens tiekėjas ir nuotekų tvarkytojas, vykdamas viešąjį geriamojo vandens tiekimą ir (arba) nuotekų tvarkymą, **viešojoje geriamojo vandens tiekimo teritorijoje** (valstybės ar savivaldybės teisėtais pagrindais naudojamoje teritorijoje) **iki abonentai ir (ar) vartotojui nuosavybės teise priklausančio ar kitaip valdomo ir (arba) naudojamo turto ribos** (vandentiekio šulinys, nuotekų priėmimo šulinys, nuotekų siurblinė (esant slėginei nuotekų linijai), individualaus namo nuotekų valykla, sklypo riba ar statinio arba daugiabučio namo įvadas, nuotekų išvadas), esantys arčiausiai prie viešojo geriamojo vandens tiekėjo ir nuotekų tvarkytojo nuosavybės teise ar kitaip valdomos ir (arba) naudojamos geriamojo vandens tiekimo ir (arba) nuotekų tvarkymo infrastruktūros.“

Tyrimo išvados

10. Apibendrinus Pareiškėjo skunde Seimo kontrolierei nurodytas aplinkybes konstatuotina, kad jis skundžiasi tuo, jog Savivaldybė, išnagrinėjusi jo Prašymą, pateikė netinkamą, nepagrįstą teisės aktų reikalavimais ir neišsamų Atsakymą (pažymos 2 paragrafas).

11. Atsižvelgus į teisinį reglamentavimą, nurodytą pažymos 8–9 paragrafuose, konstatuotina, kad vadovaujantis:

11.1. Vietos savivaldos įstatymu (pažymos 8.1 punktas) ir Įstatymu (pažymos 8.2 punktas) – Savivaldybė, vykdydama nuotekų tvarkymo organizavimo funkciją, koordinuoja ir prižiūri nuotekų tvarkymo paslaugų teikimą savivaldybės teritorijoje, taip pat turi prižiūrėti ir užtikrinti nuotekų tvarkytojų, nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros planų sprendinių įgyvendinimą, siekti, kad pagal nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros planus visi savivaldybės gyventojai gautų saugos ir kokybės reikalavimus atitinkančias nuotekų tvarkymo paslaugas arba turėtų galimybę individualiai tvarkyti nuotekas;

11.2. Įstatymu (pažymos 8.2 punktas) ir Reikalavimais (pažymos 9.2 punktas):

11.2.1. nuotekų tvarkymo infrastruktūra, nuotekų išvada įrengiami (kai susijusias išlaidas apmoka geriamojo vandens tiekėjai ir nuotekų tvarkytojai, vykdamas viešąjį nuotekų tvarkymą) viešojoje geriamojo vandens tiekimo teritorijoje (valstybės ar savivaldybės teisėtais pagrindais naudojamoje teritorijoje) iki vartotojui nuosavybės teise priklausančio ar kitaip valdomo ir (arba) naudojamo turto ribos (vandentiekio šulinys, nuotekų priėmimo šulinys, nuotekų siurblinė (esant slėginei nuotekų linijai), individualaus namo nuotekų valykla, sklypo riba ar statinio arba daugiabučio namo įvadas, nuotekų išvadas), esantys arčiausiai prie viešojo geriamojo vandens tiekėjo ir nuotekų tvarkytojo nuosavybės teise ar kitaip valdomos ir (arba) naudojamos geriamojo vandens tiekimo ir (arba) nuotekų tvarkymo infrastruktūros;

11.2.2. vartotojas, vadovaudamasis projektu, nutiesia nuotekų išleidimo tinklus, įrenginius nuo vartotojui nuosavybės teise priklausančio ar kitaip valdomo ir naudojamo statinio iki vartotojui nuosavybės teise priklausančio ar kitaip valdomo ir (arba) naudojamo turto ribos (vandentiekio šulinys, nuotekų priėmimo šulinys, nuotekų siurblinė (esant slėginei nuotekų linijai), sklypo riba);

11.3. CK (pažymos 8.4 punktas) – bendrosios dalinės nuosavybės teisės objektas valdomas, juo naudojamosi bendraturčių sutarimu, kai yra nesutarimas, valdymo, naudojimosi tvarka nustatoma teismo tvarka pagal bet kurio iš bendraturčių ieškinį, civilines teises įstatymų nustatyta tvarka gina teismas;

11.4. VAĮ (pažymos 8.3 punktas) ir Prašymų nagrinėjimo taisyklėmis (pažymos 9.1 punktas) – Savivaldybės pareigūnai, gavę Prašymą, turėjo priimti administracinį sprendimą dėl Pareiškėjo prašymo „Savivaldybės ar UAB „A“ lėšomis atvesti miesto nuotekų šalinimo sistemos įvadus iki mums priklausančių pastatų“ ir tokiu atveju pateikti Pareiškėjui sprendimo kopiją, išrašą ar nuorašą arba Savivaldybės aiškiam ir argumentuotame atsakyme Pareiškėjui nurodyti atsisakymo priimti

tokį sprendimą priežastis, įvertinti (patikrinti) visas Prašymo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes, nurodyti konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindami Prašymo turinį.

12. Atsižvelgus į šio tyrimo metu nustatytas aplinkybes (pažymos 1–6 paragrafai) darytinos išvados, kad *nagrinėjamu atveju Savivaldybės pareigūnai šio tyrimo metu atsižvelgė į Seimo kontrolierės tarpininkavimą išnagrinėti Prašymą teisės aktuose nustatyta tvarka, ištaisyti Atsakymo trūkumus ir pateikti Pareiškėjui teisės aktų reikalavimus atitinkantį kartotinį atsakymą, kad nebūtų pažeistos Pareiškėjo teisės į gerą viešąjį administravimą* (buvo pasiūlyta Savivaldybei į Prašymą atsakyti pateikiant priimtą sprendimą dėl Prašymo įgyvendinimo arba nurodyti motyvuotas priežastis, kodėl toks sprendimas nepriimtas, taip pat patikrinant, įvertinant visas Prašyme nurodytas aplinkybes, informuojant Pareiškėją apie jų patikrinimo, nustatymo, įvertinimo rezultatus (taip pat ir dėl to, prie kurių įrengtų nuotekų išvadų turėtų / galėtų būti prijungta Namu nuotekų sistema ir kt.; pažymos 5.2 punktas):

12.1. šio tyrimo metu pateikė Pareiškėjui kartotinį VAĮ išsamumo principo, Prašymų nagrinėjimo taisyklių reikalavimus bei Įstatymo, reikalavimų nuostatas atitinkantį motyvuotą Atsakymą-2, kuriame motyvuotai akcentavo, kad „nuotekų išvadai privatiems asmenims nuosavybės teise priklausančiuose ar kitaip valdomuose ir (arba) naudojamuose žemės sklypuose įrengiami šių privačių asmenų lėšomis (Pareiškėjas nuomoja dalį Sklypo; pažymos 6.2 ir 7.2 punktai);

12.2. pagrįstai atkreipė Pareiškėjo dėmesį, kad Įstatymas nenumato viešojo nuotekų tvarkytojo pareigos iki Sklypo ribų tiesti po kelis nuotekų išvadus (2012 m. įrengta <...> gatvėje; pažymos 7.3 punktas), kad Savivaldybė nėra įgaliota spręsti Sklypo bendranaudotojų ginčų dėl tinklų tiesimo Sklype, kad jam „UAB „A“ 2019-08-05 išduotose prisijungimo sąlygose Nr. TS-04 nuotekų šalinimui Neringos mieste yra pasiūlyti trys galimi prisijungimo prie Neringos miesto viešosios nuotekų tvarkymo infrastruktūros variantai (pažymos 6.2.2 ir 6.2.3 papunkčiai).

13. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad „Skundo tyrimas nutraukiamas, jeigu tyrimo metu išnyksta skundžiamos aplinkybės arba, tarpininkaujant Seimo kontrolieriui, skunde keliamos problemos išsprendžiamos gera valia [...]“

Apibendrinus pirmiau nurodytas išvadas (pažymos 12 paragrafas) ir vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 3 dalimi, darytina išvada, kad *Pareiškėjo skundo tyrimas nutrauktinas*, nes šio tyrimo metu Savivaldybės pareigūnai atsižvelgė į Seimo kontrolierės tarpininkavimą, pateikdami Pareiškėjui kartotinį Atsakymą-2.

14. Be to, atsižvelgus į NTR duomenis (Sklypą valstybinės žemės patikėjimo teise valdo NŽT, Pareiškėjas ir kitų Sklype esančių statinių savininkai Sklypą naudoja valstybės žemės nuomos sutarčių pagrindu; pažymos 7.1 ir 7.3 punktai), manytina, kad yra tikslinga pasiūlyti NŽT pagal kompetenciją pateikti Pareiškėjui motyvuotus paaiškinimus, kaip, kitiems Sklypo nuomininkams galimai prieštaraujant, galėtų / turėtų būti sprendžiamas Pareiškėjui aktualus klausimas dėl prisijungimo prie Sklype įrengto Neringos miesto viešosios nuotekų tvarkymo infrastruktūros nuotekų šulinio.

SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAS

15. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 3 punktu, nusprendžia X skundo dėl Neringos savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo) tyrimą nutraukti.

SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJA

16. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 6 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė Nacionalinei žemės tarnybai prie žemės ūkio ministerijos rekomenduoja pateikti Pareiškėjui motyvuotus paaiškinimus, kaip, kitiems Sklypo

nuomininkams galimai prieštaraujant, galėtų / turėtų būti sprendžiamas Pareiškėjui aktualus klausimas dėl prisijungimo prie Sklype įrengto Neringos miesto viešosios nuotekų tvarkymo infrastruktūros nuotekų šulinio (Seimo kontrolieriui pateikti NŽT rašto Pareiškėjui kopiją).

Apie rekomendacijos nagrinėjimo rezultatus prašytume pranešti Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka, t. y., ne vėliau kaip per 30 dienų nuo rekomendacijų gavimo dienos.

Seimo kontrolierė

Milda Vainiūtė